

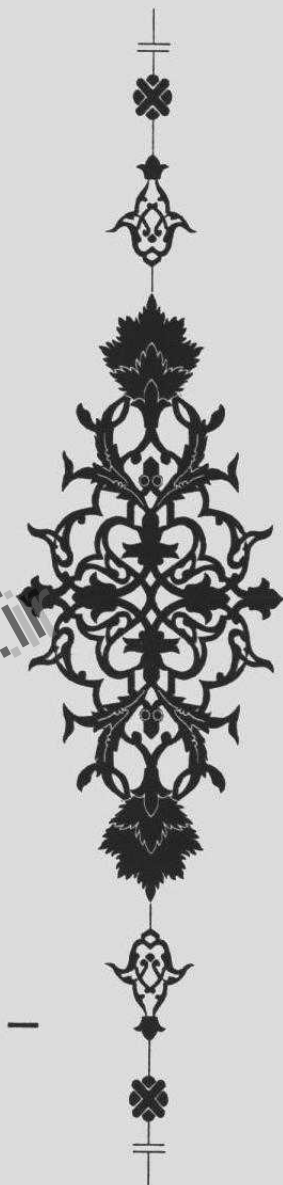
۲۲۲۰۵۷۷

کتابخانه

۹۱۳۳۸۱۱۳۸

پیشگیری امنیت مدار در نظام اسلامی
بر مبنای مطالعات فقهی

هادی جعفریان

سرشناسه: جعفریان، هادی، ۱۳۶۷ -

عنوان و نام پدیدآور: پیشگیری امنیت مدار در نظام اسلامی بر مبنای مطالعات فقهی / هادی جعفریان؛ ویراستار احمد رضا بسیج. مشخصات نشر: شهرکرد: سدره المنتهی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۶۶ ص. شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۸۱-۲-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا یادداشت: کتابنامه. اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیفا

موضوع: جرم و جنایت (فقه) موضوع: * Crime (Islamic law)

موضوع: جرم و جنایت -- پیشگیری -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Crime prevention -- Religious aspects -- Islam

موضوع: امنیت داخلی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Internal security -- Religious aspects -- Islam

موضوع: امنیت ملی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: National security -- Religious aspects -- Islam

موضوع: جرم و جنایت -- ایران -- پیشگیری موضوع: Crime prevention -- Iran

موضوع: عدالت اجتماعی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع: Social justice -- Religious aspects -- Islam

رده بندی کنگره: BP۱۹۵ رده بندی دیسی: ۲۹۷/۳۷۵ شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۱۸۸۸۵

پیشگیری امنیت مدار در نظام اسلامی بر مبنای مطالعات فقهی

■ مؤلف: دکتر هادی جعفریان

■ ویراستار: دکتر احمد رضا بسیج

■ طراح جلد: کمال الدین بسیج

■ لیتوگرافی: سروش چاپ: نقشینه

■ شمارگان: ۱۰۰۰

■ چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰

ISBN: 978-622-98481-2-8

■ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۴۸۱-۲-۸

فهرست مطالب

فهرست مطالب	۵
مقدمه	۱۱
فصل اول: کلیات و مفاهیم	۱۷
مبانی فقهی	۱۹
۱. قرآن	۱۹
بررسی سه نوع پیشگیری براساس آیات قرآن	۲۱
(۱) پیشگیری اصلاحی	۲۱
(۲) پیشگیری وضعی	۲۳
(۳) پیشگیری کیفری	۲۳
۲. سنت	۲۴
مبارزه با جهل و نادانی	۲۴
مبارزه با سنن جاهلی و خرافات	۲۵
گذشت و مدارا	۲۶
مبارزه با فقر	۲۷
مجازات و اجرای حدود الهی	۲۷
۳. عقل	۲۸
۴. اجماع	۳۰
نظام اسلامی	۳۲
۱. حکومت اسلامی و ابعاد آن	۳۲
مفهوم حکومت و حاکمیت	۳۲
معیارها و ابعاد اسلامی بودن حکومت	۳۴
حاکمیت الهی ضرورت اسلامی بودن حکومت	۳۴
حاکمیت شریعت، طریقه اعمال حاکمیت الهی و معیار اسلامی بودن حکومت	۳۶

۳۷	۲. ولایت فقیه.....
۳۷	مفهوم ولایت.....
۳۸	مفهوم فقیه.....
۳۸	ماهیت ولایت فقیه.....
۳۹	ولایت مطلقه و خصوصیات آن.....
۴۰	اعتباری بودن ولایت مطلقه فقیه.....
۴۱	ولایت فقیه در چهارچوب قوانین الهی.....
۴۲	عملکرد ولایت فقیه به معنای نظارت و کنترل فعال و نه حکومت حاکم بر محکومین.....
۴۲	مردم و نظریه ولایت مطلقه فقیه.....
۴۴	جایگاه و ضرورت ولایت فقیه مطلقه در حکومت اسلامی.....
۴۶	ولایت مطلقه فقیه و رابطه آن با قوای سه گانه در نظام اسلامی.....
۴۹	امنیت.....
۴۹	۱. امنیت از نظر لغت.....
۵۰	۲. امنیت در معنای اصطلاحی.....
۵۰	۳. امنیت از منظر ابعاد آن در حکومت اسلامی.....
۵۱	امنیت اجتماعی.....
۵۱	امنیت نظامی.....
۵۲	امنیت فرهنگی.....
۵۳	امنیت سیاسی.....
۵۴	امنیت اقتصادی.....
۵۵	جرم.....
۵۶	معنای جرم در لغت.....
۵۷	مفهوم جرم در اصطلاح فقه.....
۵۸	مفهوم جرم در اصطلاح حقوق اسلامی.....
۶۰	گروه‌های در معرض جرم از منظر مبانی فقه.....
۶۰	فقرا و مساکین.....
۶۱	ایتام.....

۶۳	کودکان، جوانان و نوجوانان.....
۶۴	ثروتمندان.....
۶۵	مصیبت دیدگان.....
۶۷	فصل دوم: پیشگیری از جرم در فقه و حقوق اسلامی
۶۹	چارچوب نظری پیشگیری از جرم.....
۶۹	تعریف لغوی پیشگیری.....
۶۹	مفهوم اصطلاحی پیشگیری.....
۶۹	۱. مفهوم موسع پیشگیری.....
۷۰	۲. مفهوم مضیق پیشگیری.....
۷۰	انواع پیشگیری در منابع فقهی.....
۷۱	۱. پیشگیری کیفری یا واکنشی.....
۷۲	۲. پیشگیری وضعی.....
۷۴	۳. پیشگیری اجتماعی.....
۷۶	۴. پیشگیری اختصاصی (خاص).....
۷۶	اصول و مبانی پیشگیری از جرم در منابع فقهی.....
۷۷	۱. اصل مشروعیت روش‌ها (عدالت در کیفر و مجازات‌ها).....
۷۸	۲. نقش و جایگاه قواعد فقهی و حقوقی در پیشگیری از جرم.....
۸۲	۳. نقش و جایگاه احکام شرعی و مذهبی در پیشگیری از جرم.....
۸۳	۴. نقش و جایگاه قوانین موضوعه در پیشگیری از جرم.....
۸۴	مراحل پیشگیری از جرم در فقه اسلامی با تأکید بر عوامل موجدۀ.....
۸۴	پیشگیری اولیه از جرم.....
۸۵	۱. عوامل روانی مؤثر در ارتکاب جرم.....
۸۹	۲. عوامل اجتماعی مؤثر در وقوع جرم.....
۹۴	۳. عوامل خانوادگی مؤثر در وقوع جرم.....
۱۰۱	۴. عوامل اقتصادی مؤثر بر ارتکاب بزه و نحوه پیشگیری از آن.....
۱۰۳	پیشگیری ثانویه از جرم.....

۱۰۴	۱. پیشگیری از جرائم علیه نفس.....
۱۰۴	۲. پیشگیری از جرائم علیه اموال.....
۱۰۵	۳. پیشگیری از جرائم سازمان یافته.....
۱۰۶	۴. نقش پلیس در پیشگیری از جرم.....
۱۰۸	۵. پیشگیری از جرائم علیه عرض و ناموس.....
۱۱۱	فصل سوم: مبنای نظری فقهی در راستای پیشگیری از جرم.....
۱۱۳	۱. پیشگیری اجتماعی از جرم در منابع فقهی.....
۱۱۳	تنظیم محیط فرهنگی با تکیه بر تربیت عقلانی.....
۱۱۷	تعلیم و آموزش رسمی و غیررسمی.....
۱۱۹	تنظیم محیط خانواده با تکیه بر تقوای الهی.....
۱۲۱	وابایش و نظارت رسمی و غیررسمی.....
۱۲۲	نظارت بر روابط اجتماعی و فردی با تأکید بر امر به معروف و نهی از منکر.....
۱۲۶	تنظیم محیط اقتصادی با تکیه بر احسان و انفاق.....
۱۲۸	۲. پیشگیری وضعی از جرم در منابع فقهی.....
۱۳۰	پیشگیری وضعی بزهکار محور با تأکید بر مقوله نظارت.....
۱۳۱	پیشگیری وضعی و حسیه.....
۱۳۳	پیشگیری وضعی از طریق محدود نمودن بزهکار.....
۱۳۴	پیشگیری وضعی از طریق حمایت از بزه دیدگان.....
۱۳۶	پیشگیری وضعی از طریق ترویج فرهنگ صبر.....
۱۳۷	پیشگیری وضعی از طریق کنترل مکان.....
۱۳۹	پیشگیری وضعی با رویکرد آرامش و محبت.....
۱۴۱	پیشگیری وضعی در چارچوب عفاف و حجاب.....
۱۴۴	۳. پیشگیری اختصاصی از جرم در منابع فقهی.....
۱۴۵	اعتقاد به اصول شریعت.....
۱۴۷	اقامه نماز و نیایش.....
۱۴۹	ذکر و یاد خداوند.....
۱۵۰	صبر و بردباری توأم با توکل به خداوند.....

۱۵۲	قناعت و پرهیز از اسراف
۱۵۴	تدبیر در آیات قرآن کریم
۱۵۷	تدبیر و برنامه‌ریزی
۱۵۹	۴. طرح و انگاره‌های واکنشی در برابر جرائم از نگاه نظام فقهی
۱۵۹	رویکرد تحقق عدالت کیفری
۱۶۳	رویکرد تحقق عدالت صیانتی
۱۶۴	۵. انگاره‌های غیر کیفری پساجرم از منظر نظام فقهی
۱۶۴	رویکرد تحقق عدالت ترمیمی
۱۶۷	توبه، مستند به نص قرآن
۱۸۱	فصل چهارم: امنیت مداری و تعیین حدود آن
۱۸۳	۱. چارچوب نظری امنیت با تأکید بر منابع فقهی
۱۸۳	انقسام امنیت
۱۸۴	امنیت فردی
۱۸۴	امنیت اجتماعی
۱۸۶	امنیت ملی
۱۸۶	امنیت بین‌المللی
۱۸۷	امنیت مالی و اقتصادی
۱۸۸	امنیت جانی
۱۸۸	امنیت سیاسی و اخلاقی
۱۸۸	تحول مفهوم امنیت با رویکرد تهدیدات موجود
۱۹۰	تهدیدات فردی
۱۹۱	تهدیدات اجتماعی یا گروهی
۱۹۲	تهدیدهای حزبی
۱۹۳	نمودهای تحول مفهوم امنیت ملی و بین‌المللی
۱۹۵	لحاظ نمودن امنیت در جامعه با تأکید بر منابع فقهی
۱۹۷	ضرورت ایجاد و تداوم امنیت در نظام اسلامی
۱۹۸	نقش و جایگاه توان سیاسی در مقوله امنیت

۲۰۱	نقش و جایگاه توان فرهنگی در مقوله امنیت.....
۲۰۳	نقش و جایگاه توان اقتصادی در مقوله امنیت.....
۲۰۴	نقش و جایگاه گفت‌وگو در مقوله امنیت.....
۲۰۶	حدود و شرایط پیاده‌سازی امنیت در جامعه اسلامی.....
۲۱۰	۲. عدالت و امنیت در پرتو منابع فقهی.....
۲۱۲	ماهیت و اصول عدالت.....
۲۱۲	نقد رویکرد عدالت کیفری و اعمال مجازات.....
۲۱۵	انعکاس رویکرد عدالت ترمیمی در ارتباط با جرائم موقعه و پیشگیری از جرم.....
۲۱۹	رویکرد عدالت توزیعی و جرم‌شناسی.....
۲۲۱	نقش عدالت در برقراری و سازمان‌دهی امنیت با رویکرد پیشگیری از جرم.....
۲۲۵	عدالت و امنیت در پرتو جرم‌یابی نوین و پیشگیری از جرم.....
۲۲۶	نقش و کارکرد واحدهای جرم‌یابی.....
۲۳۰	فرایند جرم‌یابی و پیشگیری از جرم.....
۲۳۳	تبیین چارچوب امنیت مداری از رهگذر کشف جرم.....
۲۳۵	۳. بحث و نتیجه‌گیری.....
۲۴۵	منابع و مآخذ.....

مقدمه

امنیت به عنوان مقوله‌ای فراگیر و از نیازهای اولیه بشر، پیش شرط هر نوع برنامه‌ریزی سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، تربیتی و فرهنگی و از جایگاه برجسته‌ای برخوردار است. می‌توان گفت یکی از مهم‌ترین دلایل اصلی پیدایش جوامع منظم، دستیابی به امنیت بوده است؛ با این وجود، گسترش جوامع یاد شد، موجب پیچیده‌تر شدن ابعاد مختلف اجتماعی، بروز جرائم گوناگون و در نهایت وقوع ناامنی در جامعه شده می‌گردد؛ از همین رو امنیت به عنوان یکی از مهم‌ترین نیازهای انسانی تلقی شده و احساس امنیت و آرامش شهروندان در جامعه از عوامل مهم و تأثیرگذار بر کیفیت حیات آنان است. با عنایت به این نکته که جرم و احساس ناامنی در برابر آن از دغدغه‌های اصلی بشر محسوب می‌شود؛ لذا تحقیق و جستار پیرامون بحث پیشگیری از جرم، با هدف از بین بردن فرصت بروز جرائم که منجر به ارتقاء احساس امنیت می‌گردد، از مسائل ویژه و حائز اهمیت است.

پیشگیری از وقوع جرم شامل راهبردها و اقداماتی است که به دنبال کاهش توفیق توان مرتکبین در صحنه‌های جرم بوده تا امنیت فکری و عینی در جامعه تقویت گردد. از همین رو به مسأله پیشگیری عنایت ویژه‌ای شده است که به طریق اولی جوامع اسلامی نیز که از قرآن، سنت و سیره معصومین (ع) بهره می‌گیرند در این راه از موفقیت ویژه‌ای برخوردارند؛ لیکن بروز تحولاتی چون تغییر نگرش فرهنگی، مادی‌گرایی افراطی و رفاه‌زدگی موجب کمرنگ شدن نقش ایمان و توجه مردم به دستورات و هدایت‌های دین، بهره‌گیری کامل از معارف دین را تحت الشعاع قرار داده، قبله هدایت انسان‌ها به سمت فرهنگ غربی سوق یافته و با شعار خردگرایی، آزادی اراده، فکر و تحول بشر امروز، سعی در القای بی‌نیازی به معارف دینی داشته در نتیجه با تبلیغ سکولاریزم زمینه بروز

نتایج خودمحوری‌های فردی و گروهی را فراهم آورده، خطر بروز ناامنی را در جامعه فراهم می‌نماید.

استیفای عقلی در دست‌آوردهای علمی و وجدان فردی اخلاقی اگرچه به لحاظ نظری، قابل تأمل و در قلمرو پیشگیری از جرم دارای رهیافت‌های بالنسبه قابل توجه می‌باشد؛ لیکن به‌رغم اکثریت جرم‌شناسان، توجه به مبانی اعتقادی، احکام تکلیفی فقهی و اصول اخلاقی دینی در مقوله بازدارندگی و پیشگیری کاربرد اساسی و جدی‌تر محسوب می‌گردد.^۱ چراکه دین با روح و روان انسان مرتبط است؛ با عنایت به توضیحات ارائه شده، راهبردهای نظری فقهی با موضوع پیشگیری از جرم و با هدف تأمین امنیت انسانی و عمومی به دو صورت تجلی خواهد یافت:

الف) اقداماتی که علی‌الاصول مربوط به زمانی است که جرم تحقق نیافته است؛ در این مقوله بحث پیشگیری وضعی و اجتماعی از جرم مطرح شده و تدابیری از جمله حرمت مقدمه حرام، امر به معروف و نهی از منکر، سد ذرایع،^۲ تأکید بر جهان‌بینی الهی و ضرورت اعتقاد به مبانی و اصول عامه، آموزش و تربیت مبانی اخلاقی با هدف تعالی روحی و معنوی به‌منظور پیشگیری از وقوع جرم ارائه می‌گردد.

ب) بخش دوم اقدامات ناظر به زمان پس‌اجرم است که علی‌الاصول با هدف پیشگیری از تکرار جرم تعیین می‌گردند. در این مقاله تدابیری از جمله اصلاح و تربیت مجرمین با تأکید بر مباحث اخلاقی و با هدف بازپروری افراد یاد شده، درمان مشکلات روحی یا جسمی مجرمین با هدف تقویت قوه تمیز و خودکنترلی افراد بر رفتار خود یا خشتی‌سازی رفتار انحرافی و در نهایت نظارت بر اعمال و رفتار مجرمین، ارائه می‌گردد. با این وصف بدیهی است که پیشگیری به ارتقاء بینش فردی، اجتماعی، فرهنگی، اعتقادی و اخلاقی بستگی دارد. بررسی اجمالی از تحقیقاتی که در حوزه جرم‌شناختی، خاصه پیشگیری غیرکیفری از جرائم و انحرافات اجتماعی صورت گرفت حاکی از آن بود که در اکثر موارد عوامل مؤثر

۱. کی‌نیا، مهدی، مبانی جرم‌شناسی، ج ۱، ص ۲۴۳.

۲. سد ذرایع به جلوگیری از فعل مفسده آور اطلاق می‌شود.

در وقوع جرم مورد پژوهش قرار گرفته تا بدین وسیله راه حلی به منظور پیشگیری از وقوع جرم ارائه گردد. با توجه به نظام قضایی حاکم، تکیه بر مباحث و نظریات دینی پیرامون موضوع پیشگیری از وقوع جرم از اهمیت و فراوانی خاصی در تحقیقات صورت گرفته برخوردار است؛ چراکه در منابع دینی دستورات بسیار دقیق و عالمانه‌ای وجود دارد که بهره‌جویی از این دستورات و اجرای آن در راستای تحقق رویکرد پیشگیری از جرم، ضرورت ویژه‌ای خواهد داشت. از سوی دیگر لازمه اثبات و اعلام هویت علمی نظام قضایی مبتنی بر اسلام در بحث پیشگیری از جرم، تفحص و تتبع در منابع فقهی و استخراج مسائل مربوطه است. بی‌تردید با فحوص مختصری در مباحث نظری فقهی، اهمیت و ضرورت پیشگیری از سقوط و انحطاط اخلاقی و عملی انسان از یک‌سو و پیوند این مباحث با تربیت روحی و معنوی وی از سوی دیگر، استخراج می‌گردد که عنایت و به‌کارگیری آنها نه فقط منجر به پیشگیری از وقوع جرم و انصراف معنوی از اقدامات هنجارستیز و مجرمانه می‌گردد، بلکه رشد و تعالی روحی و معنوی انسان را نیز تضمین می‌نماید. نکته حائز اهمیت که عنایت ویژه‌ای می‌طلبد ارتباط و همبستگی عمیق بحث پیشگیری از جرم و ابعاد امنیت است. بشر به منظور تحقق حیات جمعی و نیل به مراتب رشد و تعالی، نیازمند امنیت و آرامش معنوی (به تعبیر دیگر، احساس امنیت) است، امروزه نقش ضروری و مهم امنیت در پیشرفت جوامع بر کسی پوشیده نیست تا جایی که اکثریت بالاتفاق اندیشمندان این مهم را بستر هرگونه توسعه‌ای می‌دانند. در راستای بیان اهمیت امنیت در حیات جمعی و فردی به نقل از خواسته حضرت ابراهیم (ع) از خداوند متعال است که نخستین درخواست وی، امنیت برای شهر مکه بود. چنانچه در قرآن کریم ذکر شده است: «وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ» یعنی به یاد آور زمانی که حضرت ابراهیم (ع) درخواست کرد پروردگارا این سرزمین (شهر مکه) را محل امنی قرار ده و اهل آن را از میوه‌ها روزی ده (بقره: ۱۲۶).

باری در قسمت دیگری از مبارکه بقره خداوند متعال، جهت معرفی خانه کعبه و بیان جایگاه آن «امنیت» را آشکارترین ویژگی و امتیاز آن ذکر می‌نماید؛ زیرا به لحاظ عقلی،

معرف باید حاوی سرآمدترین خصائص و بارزترین ویژگی‌ها و صفات معرف باشد. از همین رو خداوند می‌فرماید: «وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنًا» یعنی یاد آور زمانی که ما خانه کعبه را محل بازگشت و امنیت برای مردم قرار دادیم (بقره: ۱۲۵). با نگاهی به این پیدا است ذکر مکان و همراه نمودن آن با وصف خاص امنیت، نشان‌دهنده توجه و اهمیت بسیاری است که آن وصف برای گوینده (از میان سایر اوصاف) دارد و بالطبع این مهم بیانگر نقش مهم و ضروری وجود امنیت برای تحقق زندگی جمعی، حیات مادی و معنوی بشر است. کلام مشهور: «نعمتان مجهولتان الصحة و الامان» بیان مهمی در راستای ذکر اهمیت امنیت محسوب می‌گردد؛ شایان توجه است برابر با تتبع صورت گرفته، آنچه در روایت پیامبر (ص) نقل شده عبارت است از: نعمتان مکفورتان الامن و العافیه^۱ مطابق این روایت، سلامتی و امنیت دو نعمت مجهول‌اند. عنایت به این نکته ضروری است: منظور از علم (در مقابل کلمه جهل وارده در روایت) علم اجمالی است و به عبارتی علم به سلامتی و امنیت از مقوله علم اجمالی‌اند به نحوی که انسان در حال سلامتی و امنیت اجمالاً به این مهم واقف است، ولی این آگاهی اغلب در پرتوی غفلت و در لباس جهل پنهان می‌ماند. بی‌تردید عدم عنایت کافی به این دو نعمت ارزشمند خسارات سنگینی برای جامعه در پی دارد؛ چراکه عدم آگاهی از یک سو و احساس نکردن نعمت از سوی دیگر موجب می‌شود تا جامعه نسبت به آفات و عوامل منافی و مزاحم آن مهم، حساسیت لازم را نداشته باشد؛ با ارائه این توضیح که امنیت جامعه ارتباط معکوس با جرم، انحراف، گناه و... (مفاهیم مرتبط با این موضوع) دارد به نحوی که با افزایش متغیر وابسته مستقل جرم، متغیر وابسته امنیت کاهش یافته و بالعکس، به همین جهت اهمیت اجرای این تحقیق با اتخاذ رویکرد پیشگیری غیرکیفری بر مبنای منابع اسلامی و سنجش این مقوله با بحث امنیت، می‌تواند امری بدیع در قلمرو مباحث جرم‌شناختی و اجتماعی تلقی گردد؛ چراکه تحقق غالب اهداف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، تربیتی نظام سیاسی و حکومتی

در پرتوی بحث امنیت نهفته است و از همین روست که جوامع توسعه‌یافته نگاه عمیقی بر بحث امنیت داشته و پیرو همین موضوع نگرش خود را از رویکرد پساجرم (مقابله با جرائم صورت گرفته و اتخاذ تدابیری چون کیفر متجاوزان) به پیش از جرم (از بین بردن یا محدود ساختن فرصت‌های وقوع جرم) تغییر داده‌اند؛ بدیهی است در رویکرد پساجرم امنیت موجود در جامعه توسط مجرمین و بزه‌کاران مورد خدشه واقع شده که این تهدید با اتخاذ رویکرد پیش از جرم به فرصتی برای افزایش ضریب امنیت تبدیل می‌گردد؛ با نگاهی به منابع اسلامی پیدا است که شارع مقدس با طرح مباحثی چون باب حدود، قصاص و دیات، رویکرد کیفری و مقابله با جرائم و انحرافات دارد و هم با ارائه سبک زندگی اسلامی و رهنمون‌های اخلاقی، امر به معروف و نهی از منکر و مواردی دیگر، تدابیر و راهکارهایی را در دو بخش پیش از وقوع جرم و پساجرم ارائه نموده است که با پیروی از آنان ضمن به حداقل رساندن وقوع یا تکرار جرم و گناه، افزایش امنیت در سطح جامعه محقق خواهد شد.

این نوشتار با اتخاذ رویکردی تحت عنوان حضور فراگیر و گسترده اسلام در مقوله پیشگیری از جرم و استقرار امنیت نگارش شده است. در همین راستا نویسنده ضمن بیان مبانی نظری فقهی پیرامون دو مبحث یاد شده، تدابیر پیشگیرانه در منابع فقهی را استخراج نموده و با ایجاد همبستگی و ارتباط بخشی با نظریه امنیت (از منظر اسلام) از یک‌سو و مقایسه تطبیقی با سایر نظریات امنیتی مطرح شده و دیدگاه‌های مستقل در این بحث، یک مدل نظری ارائه نموده است. همچنین راقم نظریات و تدابیر پیشگیرانه (غیرکیفری) را با نظریه خاص امنیتی مقارن نموده و از سوی دیگر به مقایسه تطبیقی (در دو جنبه حکمی: ناظر به نظریات ارائه شده و مصداقی: ناظر به مجریان نظریه) پرداخته است و از این رو نوشتار حاضر که منتج به ارائه الگو و مدل نظری در باب پیشگیری غیرکیفری از جرم و ارتقاء امنیت می‌گردد؛ نظری نو در بر دارد.

والحمد لله. هادی جعفریان.